

Udskriftsdato: 18. december 2025

2021/1 BSF 104 (Gældende)

Forslag til folketingsbeslutning om kvæg på græs

Ministerium: Folketinget

Fremsat den 22. februar 2022 af Søren Egge Rasmussen (EL), Peder Hvelplund (EL),
Henning Hyllested (EL) og Jette Gottlieb (EL)

Forslag til folketingsbeslutning

om kvæg på græs

Folketinget pålægger regeringen at gennemføre de nødvendige ændringer af love og bekendtgørelser for at sikre, at alle kreaturer i det danske landbrug skal på græs mindst 150 dage i sommerhalvåret.

Bemærkninger til forslaget

Beslutningsforslaget er en delvis genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 57 fra folketingsåret 2014-15, 1. samling. Der henvises til www.folketingstidende.dk, Folketingstidende 2014-15, 1. samling, tillæg A, B 57 som fremsat.

Kvæg er store dyr, som har brug for at røre sig. Derfor er det dybt bekymrende, at kvæg i stigende grad holdes i stalden hele døgnet hele året rundt.

Bestanden af kvæg i Danmark var på 1,5 mio. dyr i 2020 (»1,5 mio. kvæg i Danmark«, Nyt fra Danmarks Statistik nr. 284, dst.dk, den 24. juli 2020). For 15 år siden kom ca. 75 pct. af alle køer på græs. I dag er det kun 21-25 pct., der kommer på græs – heraf er cirka halvdelen økologiske køer. Ca. tre ud af fire konventionelle malkekøer forlader aldrig stalden. Når man tager den samlede danske bestand af kvæg i betragtning, vedrører problemets omfang over 1 mio. kreaturer, der grundlæggende ikke lever under tidssvarende dyrevelfærd.

Økologireglerne fordrer, at økologisk kvæg skal være på græs fra den 15. april til den 1. november, når vejrforholdene, jordbundens tilstand og dyrenes fysiske tilstand tillader det. Tiden er inde til, at det konventionelle kvæg skal tildeles tilsvarende dyrevelfærdsrettigheder, som de økologiske kvæg har, der tilser mest mulig naturlig adfærd.

De senere års udvikling, hvor færre og færre køer får græs under klovne og mulen, er sket, samtidig med at strukturudviklingen øger størrelsen på kvægbesætningerne, især hvad angår besætninger med malkekøer. En indsamling af informationer fra kvægbesætningerne udført af Dansk Kvæg og samlet i Kvægdata-basen viser, at der er en sammenhæng mellem besætningsstørrelsen og hyppigheden af, at køerne kommer på græs. Således er det over 90 pct. af de mindre besætninger med under 50 årskøer, der kommer på græs, mens kun 10 pct. af kvægproducenterne med over 250 årskøer sender køerne på græs (»Malkekøer og afgræsning«, Troels Kristensen og Leas Søndergaard Sørensen, DCA - Nationalt Center for Fødevarer og Jordbrug, 2017 (se bilag 1)).

Årsagen til, at køerne holdes i stalden og aldrig kommer ud, er primært, at det letter den daglige drift at have køerne samlet og tæt på malkemaskinerne. Mange bedrifter har heller ikke den fornødne jord i nærheden af bygningerne til at have køerne ude og mangler drivgange af god kvalitet, hvorfra køerne kan føres fra fold til stald og hen til malkemaskinerne.

Det har store velfærdskonsekvenser for kvæg, at de ikke kommer på græs. F.eks. er langt det største velfærdsproblem for danske køer sygdomme i og omkring klovne. Det anslås, at hver femte danske ko lider af digital dermatitis, hvilket er en hudbetændelse, som bl.a. kan opstå ved kontakt med gylle. Digital dermatitis er meget smertefuldt og kan medføre, at en stor del af den bageste del af kloven bliver ødelagt. Sygdommen kan forebygges ved bl.a. at holde klovne rene og tørre, hvilket kan opnås ved at lade køerne komme på græs. Også en lang række andre sygdomme kan reduceres, ved at køerne kommer på græs, f.eks. laminitis (forfængenhed), som er et andet stort velfærdsproblem hos danske køer. Køer på græs har bedre mulighed for at hvile sig på et eftergiveligt underlag, hvor der ikke er kamp om hvilepladserne.

Problemerne med »taberkøer« er også mindre, når køerne går på græs, end når de er opstaldede, fordi der ved græsning er mindre konkurrence om plads og foder. Det gør, at aggressionsniveauet er lavere, og at lavt rangerende dyr har mulighed for at undgå de dominerende køer. Ovenstående bekræftes bl.a. af »Arbejdsgrupperapport om hold af malkekvæg«, jf. Retsudvalget, alm. del – bilag 338, folketingsåret 2008-09, og af analysen »Afgræsningens betydning for danske malkekøers sundhed« (Bettina Ørnhoj Mortensen og Anne Mette Kjeldsen, KvægInfo nr. 1374, Dansk Landbrugsrådgivning, 2004), der er lavet

på baggrund af data fra Kvægdatabasen. Analysen fastslår tillige, at løsdriftssystemer, hvor køerne har en stor fælles stald at bevæge sig i, ikke giver en lige så god sundhed, som når køerne kommer på græs.

Et nyere incitament til at få køerne på græs er dyrevelfærdsmærkning af produkter, hvor Arla benytter sig af det statskontrollerede mærke for dyrevelfærd med »hjerteordning«. Her er det for mælkeproduktion et krav at have køerne på græs for at kunne opnå niveau 2 med to hjerter. Og tendensen er, at forbrugerne gerne vil betale ekstra for, at køerne, der har produceret den mælk, de drikker, har levet et mere anstændigt liv: Den økologiske mælkeproduktion har været støt stigende siden 2005 og udgør nu 12,9 pct. af den totale mælkeproduktion (»Knap 13 pct. af alt mælk er økologisk«, Nyt fra Danmarks Statistik nr. 409, dst.dk, den 19. november 2021). Derudover er der kommet flere økologiske heltidslandbrug de seneste 5 år (»Flere økologiske heltidslandbrug de seneste fem år«, Nyt fra Danmarks Statistik nr. 366, dst.dk, den 8. oktober 2021).

Skriftlig fremsættelse

Søren Egge Rasmussen (EL):

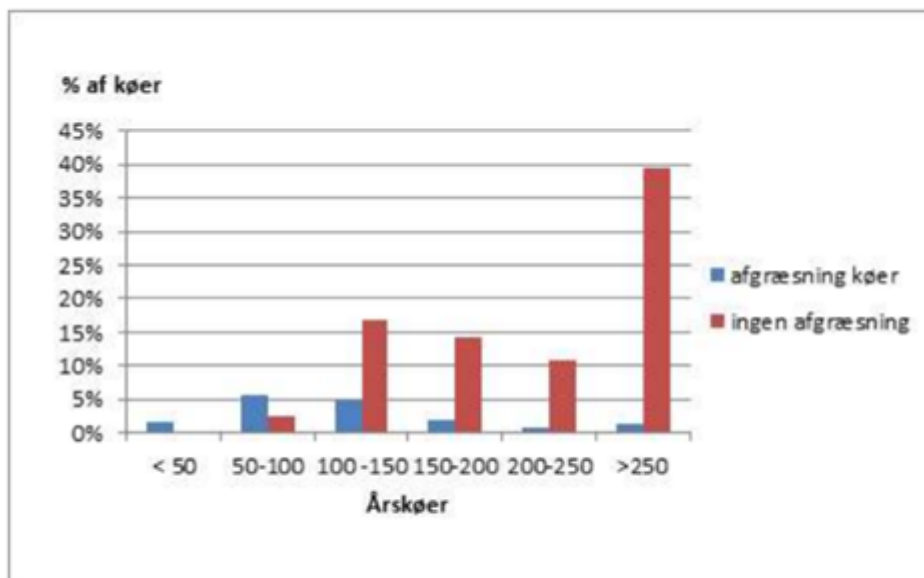
Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om kvæg på græs.

(Beslutningsforslag nr. B 104)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Andelen af konventionelle køer på græs eller i stald i sommerhalvåret grupperet efter besætningsstørrelse

Figur 2. Andelen af konventionelle køer på græs eller stald i sommerhalvåret grupperet efter besætningsstørrelse.